

***HISTORIA
/
ROZWÓJ
PIENIĄDZA W
POLSCE***

Czasy I Rzeczypospolitej i rozbiorowe

W **XIV i XV w.** złotym nazywano złote dukaty zagraniczne z obiegiem w Polsce, początkowo obliczane na 14 groszy. Uchwałą sejmu z 1496 r. ustalono kurs złotego na 30 groszy. Z biegiem czasu kurs ten – z uwagi na zmieniający się parytet ceny złota i srebra – nie utrzymał się. Wtedy ustalono określenie jednostki obrachunkowej równej 30 groszy (gr) jako złoty polski (złp) zwanej też florenem (fl).

Natomiast złoty dukat otrzymał nazwę złoty czerwony.

Złoty pozostawał przez dłuższy czas jednostką wyłącznie obrachunkową.

Obiegowe monety obejmowały następujące nominały:

- **Półgrosz** – 1/2 grosza (do 1526)
- **Grosz** – 1 Grosz (od 1367 do 1795, także później)
- **Półtorak** – 1 1/2 grosza (od 1621 do 1660)
- **Dwojak** – 2 grosze (bity sporadycznie, głównie za panowania **Jana Kazimierza**)
- **Trojak** – 3 grosze (od 1528 do 1795, także później)
- **Czworak** – 4 grosze (od 1565 do 1568)
- **Szóstk** – 6 groszy (od 1528 do 1764)
- **Ort** – 18 groszy (od 1621 do 1756)

Po raz pierwszy złotówka pojawiła się jako moneta w **roku 1663** pod postacią tymfa.

W XVII w. 1 złoty czerwony liczony był na 4 – 6 złp. Przy reformie monetarnej króla Stanisława Augusta złoty stał się jednostką zasadniczą o kursie 1 złp = 30 gr.

Stosunek ten utrzymał się przez czasy Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego.

Mennica warszawska biła monety złotowe do **1841 r.**

HISTORIA PIENIĄDZA

II RP

Wprowadzony do obiegu **29 kwietnia 1924 r.** w wyniku reformy pieniężnej przeprowadzonej przez ministra finansów **Władysława Grabskiego**, zastąpił zdevaluowaną markę polską odziedziczoną po państwie niemieckim. Nowa waluta została oparta na parytecie złota, wartość 1 złotego ustalono na równoważną **0,1687** grama złota.

Ówczesny złoty był więc wart około ośmiu obecnych.

Wśród proponowanych nazw nowej waluty II Rzeczypospolitej największą popularnością cieszyły się "lech", "pol" i "złoty".

Ostatecznie wybrano nazwę złoty, która odwoływała się do

historycznej jednostki monetarnej Królestwa Polskiego.

HISTORIA – OKUPACJA NIEMIECKA

Po wybuchu **II wojny światowej** Niemcy wprowadzili do obiegu na terytorium Generalnego Gubernatorstwa nowy pieniądz o tej samej, co przed wojną nazwie – złoty. Okupacyjne złote sygnowane były przez "**Bank Emisyjny w Polsce**" z siedzibą w Krakowie. Banknoty miały napisy po polsku, ale nie było na nich orła ani innych podobnych symboli. Na terenach przyłączonych do Rzeszy (**Wartheland**) w obiegu była marka niemiecka, a na zajętych przez **ZSRR (Kresy Wschodnie)** – rubel.

PRL i III RP

Ze względu na hiperinflację z **przełomu lat 80. i 90., w 1993 r.** Narodowy Bank Polski postanowił dokonać denominacji złotego "o cztery zera" (tj. w stosunku 10 000 PLZ = 1 PLN). Wprowadzono ją w życie **1 stycznia 1995 r.** – na podstawie ustawy o denominacji złotego z dnia **7 lipca 1994 r.** – kosztem 300 milionów nowych złotych (3 biliony starych złotych). Wówczas też polska waluta otrzymała nowy kod ISO 4217. Pierwsze banknoty drukowane były w **1994 r.** na terenie Wielkiej Brytanii. Zgodnie z ustawą o denominacji złotego, do **31 grudnia 1996 r.** wymiana starych złotych na nowe odbywać się mogła we wszelkich punktach i placówkach płatniczych (bankach lub punktach handlowych i usługowych) na terenie kraju, zaś od **1 stycznia 1997 r. do 31 grudnia 2010 r.** dokonywana jest wyłącznie w wyznaczonych bankach. Złoty jest potocznie – choć nieprawidłowo – nazywany "złotówką". W rzeczywistości termin ten odnosi się bowiem do monety o nominale 1 zł.

Stare Polskie Monety, Banknoty

▶ Zabezpieczenia obecnych banknotów

- znak wodny
- nitka zabezpieczająca
- mikrodruk
- znaki widoczne w promieniach U.V.
- znaki uzupełniające się pod światło
- znaki widoczne pod kątem
- farba metalizowana

